

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

Oredința noastră

46. Legea morală dinaintea de Hristos

După învățătura Bisericii noastre Dumnezeu, care a creat lumea și toate cele ce sînt înrînsa, a așezat pretutindeni o rînduială, adică legi. Noi știm că universul acesta mareț, cu stelele, cu soarele, luna, pămîntul etc. este stăpînit de legile naturii, de legile fizice. Omul, descoperind aceste legi, a reușit și reușește să folosească forțele naturii pentru trebuințele lui. De fapt de la început Dumnezeu a zis oamenilor: „Fiți rodnicii și vă înmulțiți și umpleți pămîntul și-l stăpîniți și domniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pămînt și peste tot pămîntul” (Gen. 1, 28; 9, 1). Aceasta s-a și împlinit și se împlinește mereu, căci vedem cum oamenii folosesc pămîntul și toate vietățile lui, cu ajutorul științei și tehnicii, și ajung să zboare în jurul pămîntului, să umble pe lună și să trimită aparate speciale spre alte planete.

De unde această putere a omului? — De la Dumnezeu. Cum? — Prin faptul că Dumnezeu a dat omului suflet, puterea minții (rațiunii), voinții și sentimentului, puterea spirituală, prin care omul este „chip al lui Dumnezeu” și stăpîn peste cele materiale. Căci scris este: „A zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și asemănarea noastră, ca să stăpînească peste toate făpturile și tot pămîntul. Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut” (Gen. 1, 26—27).

Dumnezeu însă n-a așezat numai legile naturii materiale și ale vieții în general, ci și legi ale vieții omenești.

În ființa omului a așezat Dumnezeu legea morală naturală. Adică omul are în sufletul lui, în firea lui, anumite înclînări care îl îndeamnă să facă binele și să nu facă răul. De aceea Sf. Apostol Pavel scrie despre cei ce nu cunoșteau Evanghelia Domnului și nici legea Vechiului Testament că aceștia „din fire fac ale legii” (Romani 2, 14), adică fac cele ale legii Vechiului Testament, pe care nu le știau. Fînd „chip al lui Dumnezeu” — omul cel dintîi a fost bun, și în sufletul și viața lui călăuză îi era legea bunătății firești, legea morală naturală. Această lege există în ființa noastră și, potrivit ei, omul știe că trebuie să facă binele și să evite răul, de asemenea, în parte, știe ce e bine (să cinstești pe Dumnezeu, să-ți cinstești părinții, să respecti viața altuia etc.) și ce e rău (idololatria,uciderea, desfrînarea, furtul etc.).

Dumnezeu a dat însă primilor oameni și alte porunci, alte legi, ca prin ele să-i întărească în bine și să-i ferească de a cădea în greșală sau de a face răul. El a interzis primei perechi de oameni de a mânca „din pomul binelui și al răului”. Ei însă au călcat porunca Domnului și au săvîrșit nu binele, ci răul. De atunci omul e în neconținută frămîntare, în neconținută zbucium între bine și rău, în neconținută luptă împotriva răului și pentru biruința binelui (Geneza 2, 15—17; 3, 1—22).

Și înmulțindu-se oamenii, ca să poată trăi împreună (în familie, în societate) ei au avut nevoie și de legi sociale, legi ale conviețuirii în obște. Vechiul Testament ne arată pe de o parte că — datorită păcatului strămoșesc — răul a pătruns adînc în viața oamenilor, încît Cain a ucis pe fratele său Abel și a fost pedepsit de Dumnezeu să fie „zbuciumat și fugat pe pămînt” (Gen. 4, 10—13), căci scris este: „Cei răi n-au pace”. Răutatea „oamenilor s-a mărit pe pămînt” în așa fel

încît „toate cugetele și dorințele inimii lor” erau „îndreptate la rău în toate zilele” — „și se umpluse pămîntul de silnicii”. Pedepsa răutății a fost potopul, din care s-au salvat în corabie numai familia lui Noe și viețuitoarele aduse de Noe. Aceasta pentru că „Noe era om drept și neprihănit între oamenii timpului său și mergea pe calea Domnului” (Gen. 6 și 7). Și s-au înmulțit iar oamenii pe pămînt. Pentru a pregăti venirea Mîntuitorului, Dumnezeu a ales pe Avraam, din care a răsărit poporul israelitean. Cu Avraam a făcut legămînt Dumnezeu că va fi Dumnezeul lui și al urmașilor lui. „Și se vor binecuvînta prin neamul tău toate popoarele pămîntului” (Geneza 22, 17—18). Astfel s-a întărit prevestirea de la Gen. 3, 15 că va veni Mîntuitorul, care va aduce izbăvirea de sub robia păcatului. Întreg Vechiul Testament este îndreptat spre Mîntuitorul cel ce va veni.

Pînă atunci însă — datorită păcatului strămoșesc — cumpăna dintre bine și rău se înclina adesea mai mult spre rău decît spre bine. De aceea Dumnezeu a dat prin prorocul Moise Legea, care cuprinde diferite porunci, între care însemnătate deosebită au pentru viața religioasă-morală, cele zece porunci (Decalogul, Eșire 20, 2—17): „1. Eu sînt Domnul Dumnezeul tău, care te-a scos din pămîntul Egiptului și din casa robiei. Să nu ai alți dumnezei afară de mine! (Se interzice închinarea la idoli, căroră se închinau alte popoare în vremea aceea. Știm însă că în pustie și evreii au făcut un vițel de aur, căruia i s-au închinat. Ei au fost pedepsiți. Mai tîrziu unii dintre iudei s-au închinat la idoli alor neamuri. Vezi lupta prorocului Ilie împotriva acestor rătăcirii și pentru legea Domnului). 2. Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare a nici unui lucru din cîte sînt în cer sus și din cîte sînt pe pămînt jos, și din cîte sînt în apele de sub pămînt! Să nu te închini lor, nici să le slujești. (Se referă tot la idoli alor popoare). 3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deșert că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deșert numele Lui. (Numele lui Dumnezeu este sfînt. De aceea necinstirea acestui nume prin injurături și alte cuvinte și fapte necuvîncioase este pedepsită de Dumnezeu însuși). 4. Adu-ți amînte de ziua odihnei ca să o sfîntești. Lucrează șase zile și-ți fă în acelea toate treburile tale, iar ziua a șaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău. Să nu faci în acea zi nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoac al tău, nici străinul care rămîne la tine. Că în șase zile a făcut Domnul cerul și pămîntul, marea și toate cele ce sînt într-însele, iar în ziua a șaptea s-a odihnit. De aceea a binecuvîntat Domnul ziua a șaptea și a sfîntit-o. 5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pămîntul pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l va da ție. 6. Să nu ucizi. 7. Să nu fii desfrînat. 8. Să nu furî. 9. Să nu mărturisești strîmb împotriva aproapei tău. 10. Să nu dorești casa aproapei tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui și nici unul din dobitoacele lui și nimic din cîte are aproapele tău”.

Legea lui Moise — care cuprinde nu numai legi morale, ca Decalogul s. ex., ci și legile cultului și legile organizării sociale — a fost dată pentru poporul israelitean în condițiile de viață de atunci ale acestui popor. Deci ea a fost legată de istoria

(Continuare în pag. 2)

Pomenirea viilor și morților la Sf. Liturghie

Pomenirile viilor și morților, care se fac în cadrul Sfintei Liturghii, e o practică foarte veche a Bisericii.

Pentru a înțelege mai bine acest lucru trebuie să știm că la început, Proscomidia, adică partea pregătitoare a Sfintei Liturghii la care se aduceau darurile de pîine și de vin ale credincioșilor pentru Sf. Jertfă nu se săvîrșea cum se săvîrșește azi la începutul Liturghiei catehumenilor, ci ea își avea locul la începutul Liturghiei credincioșilor, în momentul care ar coincide azi cu cîntarea heruvimică: „Noi, care pe heruvimi”. Atunci, la începutul vieții creștine, în locul acestei cîntări se cînta un psalm. În timpul cîntării psalmului credincioșii se perindau prin fața ușilor altarului spre a da diaconilor darurile lor de pîine și de vin pentru Sf. Euharistie. Diaconii așezau aceste daruri în pastoforium (o fridă a altarelor vechi creștine).

Vohodul mare sau ieșirea cu Sf. Daruri la început a fost un ritual foarte simplu. El consta în ducerea darurilor de pîine și vin de la pastoforium, de către diaconi, la masa Sf. Altar. Din ritualul acesta atît de simplu la început s-a dezvoltat ritualul solemn de azi, vohodul mare sau ieșirea cu Sf. Daruri.

În momentul cînd darurile de pîine și de vin erau depuse de diaconi pe sf. masă se citea numele celor care au adus și pentru care s-au adus, vii sau morți. Se vede deci că pomenirile care se făceau în Biserica veche creștină erau legate de aducerea darurilor de pîine și de vin. La început se aducea cîte o prescură pentru fiecare nume pomenit. Mai tîrziu a început să se aducă o prescură pentru mai multe nume (un pomelnic). Cu timpul, tîindu-se seama de cei care nu aveau posibilitatea să aducă daruri la biserică din cauza lipsei, s-a socotit a fi lucru potrivit să se pună pe sf. disc pentru cei pomeniți, vii sau morți, numai cîte o fărîmătură de prescură sau cîte o pîrticică din prescurile aduse de alții. Așa s-a fixat practica scoaterii miridelor (pîrticelelor), pentru fiecare nume pomenit, care se așează pe sf. disc.

Deci, locul pomenirilor la Sf. Liturghie a fost la început, așa cum ar trebui să fie și azi, la Proscomidie, sau la partea pregătitoare a Sf. Liturghii.

Se știe că pentru a se putea săvîrși Sf. Liturghie după rînduiala cea dreaptă a Bisericii, sînt necesare 5 prescuri sau cinci colțuri de prescuri.

Din prescura întîi se scoate Agnețul. Din a doua se scoate mirida pentru Născătoarea de Dumnezeu. Din a treia se scot miride pentru cele nouă cete ale sfinților. Din prescura a patra, preotul scoate o miridă mai mare pentru episcopii ortodocși, pentru Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pentru Mitropolitul, pentru arhierul care l-a hirotonit pe cel care săvîrșește Liturghia, pentru preoți și diaconi și pentru slujitorii cei dimpreună. Tot din prescura a patra scoate preotul o pîrticică pentru Cîrmuitorii țării, după îndrumările Sf. Sinod. Mai scoate apoi preotul o pîrticică pentru ctitorii și binefăcătorii în viață ai bisericii. În momentul cînd așează fiecare din aceste pîrticele zice anumite rugăciuni.

Tot din a patra prescură scoate apoi preotul pîrticele mai mici și le pune pe sf. disc în stînga sa, sub pîrticica pentru Arhieru, zicînd o rugăciune generală pentru iertarea păcatelor tuturor fraților celor întru Hristos și pentru tot sufletul creștinesc cel năcăjit și întristat, care are trebuință

(Continuare în pag. 2)

46. Legea morală dinaintea de Hristos

(Urmare din pag. 1)

poporului și — mai târziu — de organizarea statului israelitean pînă la venirea Mîntuitorului. De aceea, Legea, inclusiv Decalogul, poartă pecetea vremii dinaintea de Hristos. Decalogul a fost — ca toată legea mozaică — numai pregătitor spre Hristos. (În Hristos, Decalogul însuși este ridicat pe un plan superior). De aceea în Decalog, între altele, relația dintre credincios și Dumnezeu este relație de frică, pentru că Dumnezeu cel atotputernic amenință cu pedepse aspre, chiar cu nimicirea poporului întreg (robia babilonică). Aceasta pentru că în vremea aceea ei nu erau mîntuiți în Hristos, ci erau sub osînda păcatului strămoșesc, atrași spre fărădelegi, străduindu-se totuși să facă și fapte bune. Pe de altă parte societatea însăși era bazată pe sclavie. Porunca 10-a arată că existau „robi” unii chiar „robi pe veci” (Geneză 20, 18—20; 21, 1—6). Iar cei ce nu ascultă „glasul Domnului” vor pieri (Deut. 8, 19—20). E adevărat că Dumnezeu este și părinte, care a condus acest popor pe cărările istoriei, pentru că din El va răsări Izbăvitorul. Ce se cere de la Israel? „Să te temi de Domnul Dumnezeuul tău, să umbli în toate săile lui, să-l iubești și să slujești Domnului Dumnezeului tău din toată inima ta și din tot sufletul tău” (Deut. 10, 12; cf. 6, 2. 5). Întii: să te temi. Apoi să iubești și să slujești, care era o treaptă mai înaltă, și apăsarea — atunci — ca un mugure, care încă nu aducea decît puțină roadă. Porunca: să iubești pe Dumnezeu nu e legată în Decalog cu porunca să iubești pe aproapele tău. Poruncile: „să iubești pe Dumnezeu...”

și „să iubești pe aproapele tău...” (Deut. 6, 5; Levitic 19, 18) se pierd în mulțimea altor porunci și rînduiri cultice, fără să ocupe locul central, pe care îl au în Hristos. Principalul era că, pentru credinșoșii lor, Dumnezeu le făgăduia țara dorită și ocrotirea sa — dacă bineînțeles vor împlini poruncile Domnului.

Că toți cei dinaintea de Hristos erau sub povara păcatului strămoșesc și deci înclinați și spre rău, rezultă și din faptul că șapte porunci (2, 3, 6, 7, 8, 9, 10) sînt formulate negativ (să nu doaresti, să nu faci etc.), că alte două porunci au și o formulare negativă (1 și 4). Deci se pune în fața lor stavila (să nu) care să-i oprească de la săvîrșirea fărădelegii. În mare parte lupta era de a nu dori și de a nu face răul. De aici nu rezultă că ei nu aveau și puterea de a face binele prin darul lui Dumnezeu și strădania proprie, căci firea tindea spre bine, dar facerea de bine era slăbită de ispitele păcatului, căci legea era lipsită de har.

În ce privește sabbatul, care înseamnă odihnă, acesta a fost așezat de Dumnezeu încă de la început (a șaptea zi, cînd „Dumnezeu s-a odihnit de toate lucrurile sale” și pe care a sfințit-o — Gen. 2, 2—3). Nicăieri însă nu se dă nume acestei zile. Poporul israelitean a așezat simbata ca zi de odihnă, pentru că în acea zi Domnul l-a scăpat din robia Egiptului. Așadar simbata e legată de un fapt istoric din viața poporului evreesc. Pentru creștini simbata este închinată cinștirii cuvioșilor și sf. muncenici și pomenirii celor adormiți

în Domnul. În centrul vieții creștine este Hristos, care a înviat în ziua Duminicii. (E clar că Învierea Domnului e mai presus decît eliberarea din robia Egiptului). „Aceasta este ziua (Învierii), pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întrînsa”.

După Moise, ceilalți proroci bicuțiau toate fărădelegile, îndeosebi ale stăpînitorilor vremii, propovăduiau venirea Mîntuitorului, care va aduce dreptatea și o viață înnoită dinlăuntru, nu numai dinafară. Rolul Vechiului Testament, deci și al Decalogului, a fost de a pregăti venirea lui Hristos. Căci desăvîrșirea legii nu putea veni decît de la Cel prorocit că va zdrobi „capul șarpei” (al răului — Gen. 3, 15) și va aduce împărăția lui Dumnezeu pe pămînt.

Așteptarea Mîntuitorului nu era numai a poporului israelitean, ci și a celorlalte popoare, care pe temelul legii morale naturale înscrisă în fînta lor — năzuiau să se elibereze de apăsarea răului, să facă binele și să ajungă la o viață morală superioară. De aceea în Iisus Hristos se împremă toate neamurile și se descoperă legea morală desăvîrșită, legea iubirii, legea harului, legea asemănării cu Iisus Hristos, modelul și izvorul vieții morale în Dumnezeu, care îmbrățișează în dragoste pe tot omul și întreaga existență.

În lumina lui Hristos se limpezește și Legea Vechiului Testament și legea morală naturală și se înnoiește viața noastră a tuturor de slujire a lui Dumnezeu, ca fii iubii ai Tatălui, și de slujire a aproapele și a poporului pe calea perfecționării fără răgaz.

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

Pomenirea viilor și morților la Sf. Liturghie

(Urmare din pag. 1)

de mila și ajutorul lui Dumnezeu. După această rugăciune în care se roagă pentru diferitele categorii de credincioși, pomeneste pe cei vii pe care îi are de pomenit și la fiecare nume ia cite o păticeică mică, zicînd: „Pomeneste Doamne, pe (N)”.

Din prescura a cincea scoate apoi preotul alte păticeice (miride) și le pune pe sf. disc în dreapta sa, sub păticecele pentru cûtori, și rostește iarăși o rugăciune generală pentru „pomenirea și iertarea păcatelor tuturor celor din veac adormiți întru buna credință”. Și în această rugăciune sînt amintite toate categoriile de credincioși adormiți. Pomeneste apoi pe arhierul care l-a hirotont, dacă nu mai este în viață. Mai departe pomeneste și pe alți morți pe care are să-i pomenescă, și la fiecare nume pomenit scoate o păticeică mică și o pune pe sf. disc, zicînd: „Pomeneste, Doamne, pe (N)”.

Pomenirile acestea le încheie rostind cuvintele: „Și pe toți, care întru nădejdea învierii și a vieții de veci, cu împărțășirea Ta au adormit, dreptslăvitori părinți și frați ai noștri, iubitorule de oameni, Doamne”.

În practica veche creștină numele viilor și al morților care urmau să se pomenescă la Liturghie se scriau pe diferite table făcute din fildeș, lemn, metal, papirus etc., care se numeau diptice. Se numeau așa fiindcă erau două tăblițe. Pe una din ele se scria numele viilor, iar pe cealaltă numele celor morți. Dipticele cuprindeau numele celor ce aduceau daruri la sf. biserică, numele sfinților, al martirilor, al credincioșilor botezați, vii sau morți. Ele se citeau de către diaconi de pe amvonul bisericii.

Scrierea numelor în diptice era considerată ca un lucru de mare cinste, iar a nu fi scris în diptice însemna un lucru de ocară și de necinste.

În cursul Sf. Liturghii se mai fac rugăciuni (ectenii) pentru diferite cereri ale credincioșilor, la ectenia de la început sau la cea de după Evanghelie, cînd se face și pomenirea celor morți.

În schimb, nu se fac pomeniri la ieșirea cu Sf. Daruri, pomenirea credincioșilor vii sau morți, sau bolnavi etc., cum greșit s-a introdus obiceiul în unele biserici. În momentul acesta al Sf. Liturghii sînt pomeniți cu o formulă generală toți cei care „au adus aceste sfinte daruri și pe cei pentru

care s-au adus, vii și morți”. La fel sînt pomeniți toți credincioșii care participă la Sf. Liturghie prin cuvintele „Și pe voi pe toți...”.

După sfințirea dumnezeieștilor Daruri, dacă e timp, preotul citește încet pomelnicile viilor și morților, ce s-au adus după Vohodul cel mare, zicînd formule speciale de rugăciuni și pentru unii și pentru alții.

Din această scurtă prezentare am înțeles dragostea cea mare a Sfintei noastre Biserici pentru fiii ei aflători în viață sau răposați. Și pentru unii și pentru alții, Sf. Biserică se roagă ca pentru unii care aflători în viață sau cît timp au fost în viață au alergat după cununa cea nestricăcioasă a mării lui Dumnezeu.

Sf. Liturghie fiind cea mai puternică rugăciune de cerere este mijlocul cel mai potrivit de a cere ajutorul lui Dumnezeu atîta timp cît sîntem în viață. Totodată Sf. Liturghie este cel mai bun mijloc prin care putem cere lui Dumnezeu mîngîierea, iertarea păcatelor și odihna răposaților noștri, după cuvîntul Sf. Iacov: „Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci, lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieții, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe el” (1, 2).

Al. Moisiu

Sf. canoane în viața Bisericii

Importanța normelor de drept în Biserică

Viața și activitatea credincioșilor Bisericii se desfășoară în cadrul unui mediu social, din care nu poate lipsi rînduiala și armonia.

După cum în natură există armonie, cauzalitate, interdependență și finalitate, aceleași principii se pun și în viața socială. Biserica trăiește deci în contextul multor probleme sociale. Deși posedă un tezaur sacru, adică o totalitate de învățături dumnezeiești neschimbabile, întrucît însă viața membrilor săi are loc pe pămînt, Biserica trebuie să țină cont de caracterul condițiilor social-umane ale epocii în care trăiește.

De fapt ultimul scop al activității Bisericii, mîntuirea, deși transcendent, nu se poate realiza decît prin conformarea față de rînduiri pămîntesti, actuale.

Dobîndirea vieții veșnice este condiționată atît de credință cît și de înfăptuirea unor roade ale credinței, adică de fapte bune, izvorîte din puterea dragostei față de semenul nostru.

Mîntuitorul a pus mare preț pe slujirea față de om. În duhul iubirii, El însuși jertfindu-se pentru restaurarea omului în har. Sf. Apostol Pavel închină dragostei un imn de o rară frumusețe (I Cor. 13), ridicînd-o chiar mai presus de cre-

dință. Dar dragostea aparține deopotrivă atît Cerului cît și Pămîntului. Viața omenească este de neînchipuit fără dragoste. Dragostea contribuie în cel mai înalt grad la nașterea, menținerea și progresul armoniei sociale, la înobilarea relațiilor între oameni, la promovarea adevărului, a dreptății și a libertății în viața noastră.

Experiența vieții ne arată însă că în lume, paralel cu existența binelui, apare și răul, sub forma păcatului. Căderea unei părți dintre îngeri, iar mai târziu căderea omului în păcat, prin ruperea armoniei dintre Creator și făptura creată au constituit izvorul răului. Răul se manifestă ca un antidot al iubirii și deci și un adversar împotriva lui Dumnezeu care „este iubire” (I Ioan 4, 16). Efectele răului au produs dezechilibrul și dezordine în conștiința și în viața noastră. De aceea a fost necesară întruparea Mîntuitorului și jertfa Sa pentru eliberarea de sub stăpînirea și puterea păcatului. Restabilită astfel în Har făptura omenească a primit o putere mai mare de a urmări realizarea binelui și în același timp de a se opune păcatului. În virtutea acestei puteri, societatea desfășoară, neconștient și în chip conștient, lupta împotriva răului. Una dintre armele

acestei lupte este spiritul dreptății sau cadrul juridic, a cărei expresie este legea.

Izvorînd din dragoste și slujind aceluiași scopuri ca și aceasta, adică binelui general, legea apare, în orice societate organizată — deci și în Biserică — ca expresia unei ordini. Scopul ei nemijlocit este apărarea dreptății și a bunei rînduiri pe care le generează dragostea. Legea își justifică existența prin ocrotirea armoniei sociale și totodată prin luptă împotriva abuzului și a neorînduiri. Legea emană de la o autoritate superioară, civilă sau bisericească, cînd este vorba de viața Bisericii, și urmărește să asigure, atît individului, cît și societății, condiții optime de viață, fără să știrbească cuiva posibilitățile de existență, de dezvoltare, de creștere în bine. Rolul legilor este armonizarea intereselor individuale cu cele colective și prin acestea sprijinirea și apărarea unui climat favorabil îmbunătățirii continue a progresului moral, social, cultural-științific etc. în viața omenirii. Legile care nu îndeplinesc asemenea funcții nu pot merita acest nume și apar ca niște falsuri, care contravin binelui și spiritului dreptății. Mîntuitorul a reproșat adeseori fariseilor că ei nesocotesc legea și își justifică faptele lor prin anumite datini potrivnice iubirii de aproapele (Matei 15, 3; 23, 13—24; Marcu 7, 8—13; Luca 11, 42), lăsînd la o parte „dreptatea și iubirea lui Dumnezeu”, „vârșind sîngele proo-

(Continuare în pag. 4)

Muzeul bisericii din Hălmaşiu

Despre Hălmaşiu se vorbeşte mai ales începând din evul mediu, ca unitate constitutivă a comitatului Zarand, aparţinător uriaşului domeniu al cetăţii Şiriei. La 1444 Hălmaşiu se enumeră între cele 7 districte româneşti din comitatul Zarandului, pe care Ioan Huniade le primeşte de la Brancovici. La 10 aprilie 1451, este confirmat voievod al românilor de pe aceste meleaguri Moga. Pe lângă Hălmaşiu a trecut şi poposit Mihai Viteazul, la 6 decembrie 1600, în drum spre Viena.

Din cele mai vechi timpuri, Hălmaşiu a devenit centru religios, politic, administrativ, militar, economic şi cultural. Documentele istorice spun că a existat o biserică, unic monument în stil bizantin, cea mai veche de acest fel de pe teritoriul judeţului Arad. Iscusitul cărturar, preotul Simeon din Hălmaşiu, care avea şi titlul de vlădică, a tradus în 1450 cele 4 evanghelii în limba oficială a Bisericii noastre. De pe la 1750 şi pînă pe la 1760 la Hălmaşiu au loc mari frământări religioase. În primăvara anului 1753 iobagii n-au acceptat a trece la uniţi. Ei strigară toţi într-un glas şi dintr-un suflet că nu predau cheile bisericii decât episcopului din Arad, atunci cînd va veni el. „Sîntem în faţa voastră, tăiaţi-ne, omorîţi-ne dar cheile nu vi le dăm” — arătau ei celor ce voiau să-i treacă la „unire”.

De altfel, populaţia de aici s-a împotrivit în dese rînduri a trece la catolicismul impus de Curtea de la Viena, lucru despre care aflăm şi dintr-o scrisoare de pe acele timpuri, scrisoare adresată episcopului ortodox din Arad, la 26 septembrie 1752, în care se aminteşte de 200 de oameni care au venit să protesteze. Hălmaşiu a fost deci terenul unei neostoite lupte religioase, care s-a terminat deplin şi pentru totdeauna prin marele act al Reîntregirii bisericeşti din 1948.

Din dorinţa de a cinsti memoria înaintaşilor şi a reda în circuitul viu al culturii poporului român preţioase valori artistice şi culturale, care să amintească de acest trecut glorios, preotul *Petru Bejan*, protopop onorific în comuna Hălmaşiu (judeţul Arad), a pus, la 1 decembrie 1972, bazele unui muzeu, într-o clădire a parohiei, aflată în curtea bisericii, unde obiectele expuse reprezintă adevărate comori de artă religioasă. Aceste obiecte provin de la biserică veche, iar cele mai multe din donaţia credincioşilor, rod al activităţii neobosite a acestui făclier care a avut mult de umblat, aflînd la diferiţi cetăţeni obiecte deosebit de valoroase, despre a căror însemnătate aceştia nu-şi dădeau întru totul seama. Componenta exponatelor muzeului bisericii din Hălmaşiu se împarte în:

- obiecte de cult;
- tipărituri vechi (cărţi);
- icoane (pe lemn, sticlă, pînză);
- manuscrise de manuale teologice.

Icoanele cele mai vechi de aici sînt cele pe lemn din 1809, urmate de cele din 1835 numite „prăznicare”. Din anul 1858 vedem cîteva icoane mari pe pînză. Printre acestea: Iisus Hristos, Sfînta Fecioară, Ioan Botezătorul, Răstignirea, Botezul. Alte două picturi mai mici, tot pe pînză, datînd din 1867, sînt executate de Ioan Demetrovici din Timişoara şi plătite de Ioan Sabău. În ce priveşte icoanele pe sticlă rezultă data executării lor, 1839. Unele scrieri arată că prin partea locului a existat un meşteşug bine conturat al executării icoanelor. Privind icoana „Cina cea de Taină” ne putem convinge uşor de acest lucru.

Cele mai vechi tipărituri sînt de pe la 1737—38. Amintim cîteva: *Triodion* (1738), *Antologhion* (1737), *Apostol* (1737), *Molitvelnic* (1749), *Octoib* (1750), *Antologhion* (1766), *Penticostar* (1767). Sînt tipărite la Rîmnic. De aici se poate trage concluzia că a existat o strînsă legătură între românii de pe ambele versante ale Carpaţilor. *Evanghelia* (1776) împodobită cu vignete miniaturale şi iniţiale pompoase, cu chenare şi frontispicii înflorite de argint pe ambele feţe, gravate cu simbolice specifice secolului.

Muzeul bisericii din Hălmaşiu mai posedă *Ceaşlov* (1835) tipărit la Braşov, *Propovedanii la îngrăpăciunea oamenilor morţi*, tipărită în 1842 în Sibiu, Mineile (1853) tipografia din Sibiu, *Liturghier* (1856) tipărit la „Diecezană” Sibiu etc.

Alte relicve ale trecutului, prezente în muzeu, sînt obiectele istorice ca de ex.: Lance din timpul revoluţiei de la 1848, obiectele etnografice ş. a.

Forurile de cultură din Bucureşti şi specialiştii Institutului de istorie „Nicolae Iorga” au apreciat

INFORMAȚII

● Duminică, 4 noiembrie 1973, a avut loc sfîrşirea catedralei din Baia Mare, jud. Maramureş, săvîrşită de către I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului şi Clujului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. cons. A. Stanciu (Cluj), P. C. prot. C. Pop (Baia Mare), C. preoţi parohi A. Gliga şi R. Pop ş. a.

La Sf. Liturghie au luat parte reprezentanţii celorlalte culte din Baia Mare şi anume: Sikalya Valentin — paroh romano-catolic, Szablyar Cornel — protopop reformat, şi Bayer Aurel — pastor luteran.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, după darea de seamă a C. pr. R. Pop, a vorbit I. P. S. Arhiepiscop Teofil, care a tîlmăcit parabola bogatului şi a săracului Lazăr.

În cadrul agapei care a urmat, au luat cuvîntul şi reprezentanţii celorlalte culte, care au participat la bucuria credincioşilor ortodocşi din Baia Mare.

● La invitaţia televiziunii elveţiene, ieromonahul Timotei Tohăneanu de la Mănăstirea Brîncoveanu, Sîmbăta de Sus, judeţul Braşov, a făcut o vizită în această ţară, unde, în zilele de 21 şi 22 noiembrie 1973, a demonstrat, în studioul menţionat de televiziuni din Zürich, tehnica picturii pe sticlă.

În timpul filmării, ierom. T. Tohăneanu a lucrat la o icoană reprezentînd pe Sf. mare mucenic Gheorghe.

● Vineri, 23 noiembrie 1973, la orele 16 — de faţă fiind I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, consilieri arhiepiscopesci, profesori de Teologie, slujbaşi bisericeşti şi studenţi teologi — în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P. C. prof. Mircea Păcurariu a prezentat conferinţa intitulată: „300 de ani de la apariţia Psaltirii în versuri a mitropolitului Dosoftei al Moldovei”.

Expunerea s-a încheiat cu îndemnul adresat studenţilor teologi de a preţui şi culege folclorul românesc aşa cum a făcut mitropolitul Dosoftei şi mai ales de a-i urma pilda de înalt patriotism, de slujire şi dăruire totală pentru poporul său.

● Marţi, 27 noiembrie 1973, în acelaşi loc — de faţă fiind I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi în prezenţa aceluiaşi auditoriu, P. C. prof. Milan Şesan a conferenţiat despre: „Dimitrie Cantemir, la 300 de ani de la naştere.”

Creator de cultură completă, istoric şi orientalist desăvîrşit, Dimitrie Cantemir (1673—1723) a fost totodată românul legat de pămîntul străbun, conştient de demnitatea şi de poziţia în lume a poporului din care făcea parte.

Domnitor vremelnic al Moldovei, D. Cantemir s-a străduit să elibereze ţara de sub stăpînirea asupritoare. În sprijinul străduinţelor sale invoca, documentat, romanitatea poporului român, continuitatea lui pe pămîntul locuit pînă astăzi de români şi unitatea poporului român, încît pentru el Moldova, Muntenia şi Transilvania constituiau unica „Ţară Românească”. Din aceste principii s-au inspirat apoi şi urmaşii săi, între care corifeii Şcolii ardelenice (Petru Maior, Gh. Şincai, Samuil Micu). Ca dovadă în acest sens stau lucrările lui: *Istoria ieroglifică*, *Descrierea Moldovei* şi *Hronicul romano-moldo-vlahilor*.

● Vineri, 7 decembrie 1973, în acelaşi loc, P. C. prof. Teodor Bodogae a conferenţiat despre „Gheorghe Lazăr”. Erau prezenţi I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanu, P. C. vicar Traian Belaşcu, P. C. rector Is. Todoran, consilieri, profesori şi studenţi teologi.

Eruditul absolvent al şcolilor din Cluj, Viena şi Carloviţ — a subliniat între altele vorbitorul — avea o formaţie intelectuală multilaterală, pe care era dornic s-o închine în întregime operei de rededeptare a poporului român. Entuziast şi cu vederi largi, patriot inflăcărat în cel mai curat înţeles al cuvîntului, Gheorghe Lazăr a reuşit să convingă şi să însuflă factorii de răspundere din Ţara Românească despre necesitatea şi posibilitatea învăţămîntului superior în toate formele teoretice şi tehnice în limba naţională, românească.

Legat de acest eveniment, un cald şi documentat

modul de organizare ştiinţific al acestui muzeu, important punct de atracţie. Acestora li s-au adăugat numeroşi vizitatori care apreciază elogios aceste fapte ale credinţei noastre ortodoxe, dar care evocă totodată şi trecutul glorios al poporului nostru de pe aceste meleaguri măreţe.

● Vineri, 30 noiembrie 1973, Sf. Apostol Andrei fiind, în catedrala mitropolitană din Sibiu s-a slujit un parastas de către P. S. Episcop-vicar Emilian înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar Tr. Belaşcu şi P. C. rector Is. Todoran, în amintirea mitropolitului Andrei Şaguna.

Plecînd de la cuvintele: „De o sută de ori de m-aş naşte tot preot m-aş face”, la sfîrşit personalitatea marelui mitropolit A. Şaguna, căruia îi aparţin cuvintele de mai sus, a fost evocată de stud. teolog din anul IV, Dan Ciobotea.

● Duminică, 2 decembrie 1973, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a poposit în parohia Deal, prot. Alba Iulia, satul natal, unde a săvîrşit un parastas în memoria părinţilor P. S. Sale.

Cu acest prilej, P. S. Episcop Vasile a slujit Sf. Liturghie arhierescă în biserică din Deal, în prezenţa consătenilor, unii prieteni din copilărie, înconjurat fiind de un sobor de preoţi şi diaconi.

În numele I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Sa a fost salutat de P. C. cons. Gh. Papuc de la Centrul arhiepiscopesc Sibiu, după care au luat cuvîntul: P. C. prot. N. Cantor (Alba Iulia) şi C. pr. local I. Başa.

Într-o atmosferă învăluită în calde emoţii, la sfîrşit a vorbit P. S. Episcop Vasile, care deapănă o seamă de amintiri şi împărtăşeşte credincioşilor învăţături de zidire creştinească şi patriotică.

● Praznii Sfîntului Ierarh Nicolae (6 decembrie), onomastica Întîistătorului Mitropoliei Banatului, i s-a închinat, în 1973, un program deosebit. Astfel, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului a oficiat Sf. Liturghie în catedrala mitropolitană din Timişoara, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. În cadrul ei, la momentul potrivit, au fost hirotesiţi întru iconomi C. preoţi: Alexandru Bălaş (Timişoara IV), Horia Vişoiu (Giroc) şi Traian Vraciu (Berini).

După Sf. Liturghie, la reşedinţa mitropolitană, a avut loc îndătinată recepţie la care au participat: P. S. Episcop Visarion al Aradului, însoţit de P. C. cons. Petru Sălăgeanu, precum şi P. Cuv. arhim. Timotei Seviicu, vicarul Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului, consilierii şi angajaţii Centrului eparhial, membri ai Consiliului Eparhial, preoţii din oraş, reprezentanţii cultelor religioase, corul catedral, credincioşi.

Un cuvînt omagial a rostit cu acest prilej P. S. Episcop Visarion. La sfîrşit a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

● Duminică, 9 decembrie 1973, după săvîrşirea vecerniei din catedrala Arhiepiscopiei din Cluj elevii anului IV şi V de la Seminarul Teologic din Cluj, pregătiţi sub supravegherea P. C. director Ioan T. Brie, au interpretat un mănunchi de colinde, iar în seara zilei de Duminică, 16 decembrie 1973, în sala festivă a Seminarului Teologic a avut loc o frumoasă serbare cu datini legate de sărbătoarea Naşterii Domnului din diferite zone ale Transilvaniei.

Programul a fost deschis prin conferinţa: „Naşterea Domnului în colindele noastre strămoşeşti”, susţinută de Crăciun Ioan din anul V.

● Ca în fiecare an, marile praznice din miezul iernii: Naşterea Domnului, Anul Nou cu Tăierea împrejuri şi Sf. Vasile, ca şi Botezul Domnului sau Boboteaza au constituit prilejuri deosebite de revărsare de har, de lumină şi căldură spirituală în sufletele credincioşilor noştri.

Astfel, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu, acest lucru a început Duminică, 23 decembrie 1973, cînd în catedrala mitropolitană a fost executat, în cadrul vecerniei, de către corul mixt al catedralei, condus de P. C. prof. Gh. Şoima şi C. diac. asistent I. Popescu, un frumos program de colinde. A predicat cu acest prilej P. C. cons. Gh. Papuc, care a subliniat „vestea minunată” pe care ne-o aduc colindele.

În 25 decembrie 1973, prima zi de Crăciun, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi P. S. Episcop-vicar Emilian Răşinăreanu, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi, au săvîrşit Sf. Liturghie arhierescă în catedrala mitropolitană. La priceasnă, P. C. prot. I. Vlad a dat citire Pastorelei la Naşterea Domnului a I. P. S. Mitropolit Nicolae, din a cărei încărcătură de învăţături şi poveţe reţinem îndemnuri ca acestea: „Se cuvine ca harul ce ni-l împărtăşeşte Hristos în Biserică să-l facem roditor în fapte, în felul de viaţă... Se cuvine să ne străduim zi de zi,

Ioan Păuşan
Ion Coţoi

(Continuare în pag. 4)

Informații

(Urmare din pag. 3)

ceas de ceas, clipă de clipă, să gândim cum gândeste Hristos, să vorbim cu cuviință și înțelepciune cum vorbește Hristos, să săvârșim ceea ce este după voia lui Hristos.

A doua zi de Crăciun, 26 decembrie 1973, Sf. Liturghie arhierescă a fost săvârșită de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, iar la priceasnă a predicat P. C. vicar Tr. Belășcu, care a insistat cu deosebire asupra cinstirii Maicii Domnului.

La Anul Nou, 1 ianuarie 1974, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în cadrul căreia a fost hirotonit întru diacon candidatul A. Todîrcea, iar întru preot C. diacon N. Oprean.

A fost de față I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Despre întreita semnificație a praznicului: Tăierea împrejur a Domnului, pomenirea Sf. Vasile și începutul de an nou, la sfârșitul Sf. Liturghii a vorbit P. S. Episcop-vicar Emilian.

La reședința mitropolitană a urmat apoi o recepție, unde, în numele angajaților de la Centrul arhierescopesc, de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, al clerului și credincioșilor din Arhiepiscopie, a luat cuvântul P. C. vicar Tr. Belășcu, exprimând Arhipăstorului nostru urări de bine pentru noul an.

A răspuns I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Duminică, 6 ianuarie 1974, Botezul Domnului, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului împreună cu P. S. Episcop-vicar Emilian au săvârșit în catedrala mitropolitană Sf. Liturghie arhierescă.

Cuvînt de învățătură a rostit la sfârșitul Sf. Liturghii I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a arătat cum marile praznice ale Mîntuitorului Iisus Hristos, peste care am trecut, ne-au înălțat sufletele, ne-au purificat, ne-au luminat, încît ființa noastră se simte mai bună, mai gata spre tot lucrul plăcut lui Dumnezeu și de folos semenilor noștri. Ambii Ierarhi au slujit apoi sfințirea apei mari, după care credincioșii au fost stropiți cu apă sfințită.

● Cu ocazia sărbătorilor Nașterii Domnului, corul catedralei episcopale din Oradea, sub conducerea P. C. insp. eparh. Traian Codilă, a interpretat o seamă de colinde din diferite regiuni ale țării.

Primul program de colinde s-a desfășurat în cadrul vecerniei de Duminică, 23 decembrie 1973, în catedrala cu lună din Oradea, cel de al doilea în seara de ajun în paraclisul Sf. Episcopii, iar cel de al treilea în cadrul vecerniei, în prima zi de Crăciun, în catedrala Sf. Nicolae din Oradea.

Cu aceste ocazii au vorbit P. C. pr. Liviu Goia de la parohia centrală Oradea, P. C. Traian Codilă și P. C. vicar Vasile Costin.

La sfârșitul fiecărui program de colinde P. S. Episcop Vasile a ținut un cald cuvînt, în care a subliniat importanța colindelor de Crăciun, pentru zidirea vieții spirituale a credincioșilor români.

● Ca la toate celelalte Centre eparhiale din țara noastră, intensă activitate duhovnicească s-a desfășurat și la Centrul arhierescopesc din Cluj cu prilejul praznicelor de sfârșit și început de an nou.

Astfel, în ziua de Crăciun I. P. S. Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, a săvârșit Sf. Liturghie la catedrala arhierescopă din Cluj, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la biserica „Schimbarea la Față”. După Sf. Liturghie, preoți, diaconi și membri ai Adunării eparhiale au însoțit pe înalții Ierarhi la reședință, unde le-au adresat calde felicitări cu ocazia sfințelor sărbători.

A doua zi de Crăciun, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Chiuiști, prot. Dej.

În același timp, credincioșii din Cluj luau parte la Sf. Liturghie săvârșită de P. S. Episcop-vicar Iustinian în catedrala arhierescopă.

De Anul Nou 1974, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvârșit Sf. Liturghie în catedrală, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la biserica „Schimbarea la Față” din Cluj.

Cuvînt de învățătură au rostit în această zi amîndoi Ierarhii, îndemnînd credincioșii la o viață superioară, devotată gleei în care s-au născut, societății în care trăiesc, adevărurilor veșnice ale lui Dumnezeu.

La Bobotează, Duminică, 6 ianuarie 1974, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvârșit Sf. Liturghie la catedrală, iar P. S. Episcop-vicar Iustinian la cea mai veche biserică românească din Cluj: „Biserica din Deal”.

● Salariații Centrului eparhial Oradea, preoți de la bisericile parohiale din orașul de reședință, membri ai Adunării și consiliului Eparhial, credincioși din oraș și membri corului catedralei episcopale, după săvârșirea Sf. Liturghii arhieresti în catedrala cu lună, de Anul Nou 1974, au venit la reședința episcopală spre a prezenta felicitări

Prea Sfințitului Episcop Vasile, atît pentru Anul Nou, cît și de ziua numelui și de împlinirea a trei ani de arhipăstorie.

În numele celor prezenți, a vorbit C. pr. Gh. Pop, de la parohia Oradea-Munc.

P. S. Episcop Vasile a mulțumit călduros, urîndu-le tuturor un an nou fericit, îmbelșugat în roade materiale și spirituale, îndemnîndu-i să fie în continuare buni fii ai Bisericii noastre strămoșești și harnici cetățeni ai Patriei noastre dragi, Republica Socialistă România.

SF. PROROCIȚĂ ANA

În Vechiul Testament Dumnezeu a avut candelile Sale, în care a pîlpuit flacăra credinței celei adevărate.

Printre aceste candelile — proroci și drepti ai Vechiului Testament — se numără și Sfînta prorociță Ana, care, deși împovărată de zile, ca un vas a primit în sufletul ei curat căldura dragostei divine și ca un diamant a reflectat celor din jur lumina însușirilor sale alese.

Alături de Sfîntul și dreptul Simeon, care aștepta împlinirea promisiunii ce i se făcuse de înger, că nu va muri pînă ce va vedea împlinite cuvintele: „Iată, fecioara va lua în pîntece și va naște fiu” (Isaia 7, 14) a fost și Sfînta prorociță Ana. Ea străjuia în preajma templului din Ierusalim sub umbra unei trecute frumuseți, așteptînd și ea „plinirea vremii”.

Sf. prorociță Ana s-a născut cu peste 100 de ani înainte de anul I al erei creștine, după cum reiese din textul evanghelic: „Era o prorociță, anume Ana, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer, ajunsă la adînci bătrînețe și care trăise cu bărbatul ei numai șapte ani de la căsătorie. Iar de optzeci și patru de ani era văduvă și nu se depărta de templu, slujea ziua și noaptea, în post și în rugăciune” (Luca 2, 36—37).

Rămînînd singură la o vîrstă așa de tînără, Ana se hotărîse să ducă o viață curată, retrăgîndu-se în preajma templului, unde, după cum se știe, erau și alte persoane care își închinaseră viața lui Dumnezeu. Aici era locul mai potrivit în acel timp pentru a trăi o viață spirituală mai înaltă, după cum spune Sf. Evanghelist Luca: „slujind ziua și noaptea în post și rugăciune”, prin slujire înțelegînd, după cum știm, o activitate depusă în duh de ascultare, în slujba unui interes general obștesc.

Prin această slujire, cît și prin post și rugăciune, ea și-a ridicat sufletul spre cele înalte, învrednicindu-se de darul profeției, care de multe ori s-a pogorit din destul și peste oameni simpli.

Cu 13 ani înainte de venirea Mîntuitorului, cînd Sfîntul Ioachim și Sfînta Ana, înconjurați de neamurile lor, cu un grup de fecioare, cu luminări aprinse, conduceau pe Maica Domnului spre a o dăruia lui Dumnezeu, desigur că prorocița Ana, ca o viețuitoare a templului, nu va fi lipsit de la acest ceremonial. Cu mare dragoste

va fi urmărit pe sfînta prună, de vîrstă de numai trei ani, urcînd ca un înger, nesprijinită de nimeni, scările templului, îndreptîndu-se spre Sfînta Sfințelor, chemată de o putere divină.

Reprezentînd una din diaconitele templului și fiind o persoană respectată pentru viața ei aleasă, se crede că Sf. prorociță Ana i s-a încredințat educația Maicii Domnului cît timp a viețuit la templu.

Timpul a trecut, prorociile s-au împlinit și Fecioara a născut pe Domnul Iisus. Mare bucurie se va fi produs în sufletul Anei văzînd pe Mesia cel așteptat, adus pe brațe de aceea care crescuse sub ochii ei, ca o floare aleasă în curțile Domnului. La o așa de puternică emoție, izbucnește în sufletul ei darul profeției și cu mare glas slăvește pe Dumnezeu, vorbind „despre prunc tuturor celor ce așteptau mîntuirea lui Israil” (Luca 2, 38).

La întîmpinarea Celui pe care sufletul ei îl aștepta cu înflăcărare, a uitat de slăbiciunea firii femeiești, a uitat de vîrstă destul de înaintată, a uitat de ura fariseilor și a cărturarilor, care erau scandalizați de faptul că Sf. proroc Zaharia pusese pe Maica Domnului în rîndul fecioarelor. Cu puteri noi, ea vorbește tuturor, chiar din acel moment, că s-a născut Domnul cel prezis de proroci, așa cum citim în Viețile Sfinților. Simțea că trebuie să împărtășească lumii întregi bucuria, întrucît din sufletul ei radia dragostea față de aproapele, față de întregul neam omenesc. Stînd cu ochii în zare, pînă ce s-a îndepărtat Prea Curata Maică, care, după ceremonialul legii, s-a întors la casa ei, bătrîna prorociță a rămas meditănd asupra prezicerilor lui Simeon (Luca 2, 35).

Sf. prorociță Ana era cunoscută destul de bine de toți cei ce veneau la templu și era respectată pentru viața ei curată, căci trăise într-o văduvie nepătată atît de lung timp din tinerețele sale. Destul de înaintată în vîrstă și împlinindu-și chemarea, își va fi încheiat și ea activitatea, ca dreptul Simeon, cu cuvintele: „Acum slobozește în pace pe roaba Ta, Stăpîne, că văzură ochii mei mîntuirea”.

Pentru aceasta și pentru rolul ei în propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, Biserica a cinstit-o și o cinstește odată cu dreptul Simeon în 3 februarie.

Monahia Irina Gavrilă

Importanța normelor de drept...

(Urmare din pag. 2)

rocilor” (Luca 11, 50) și nesocotind părțile cele mai însemnate ale Legii: Judecata, mila și credința (Matei 23, 23).

Toate considerațiunile de mai sus sînt valabile — cum am subliniat — și pentru legile bisericesti, căci și Biserica, sub aspectul ei uman, este o unitate socială organizată a cărei viață trebuie să se desfășoare în cadrul unei legalități.

Bisericii i s-a încredințat de către Întemeietorul ei, Domnul nostru Iisus Hristos, misiunea de a înfăptui binele și a lupta împotriva răului în lume (Ioan 15; Matei 5, 42—48 ș. a.). Sf. Ap. Pavel amintește galatenilor că „roada Duhului este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea poftei” și „de va și cădea un om în vreo greșală, îndreptați pe unul ca acela cu duhul blîndețelor” (Gal. 5, 22—23 și 6, 1). Același Sf. Apostol precizează însă și procedul de urmat cînd, duhul blîndeții „nu dă rezultate satisfăcătoare”, „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunîndu-vă voi și duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos... scoateți afară dintre voi pe cel rău” (I Cor. 5, 4. 13).

Pentru promovarea unor asemenea îndrumări și traducerea lor în viață, pentru permanenta grijă de aplicare a învățăturilor Mîntuitorului și pentru înlăturarea oricărui dezordini, ce ar putea tulbura viața Bisericii a apărut în chip necesar obligativitatea respectării unor reguli bisericesti. Mîntuitorul Iisus Hristos n-a lăsat Bisericii

un cod de legi, după care să-și reglementeze viața. I-a dat însă învățăturile, păstrate în Sf. Evanghelii și Sf. Tradiție, care arată scopul și rolul Bisericii în viața credincioșilor și cuprind principiile, pe baza cărora Biserica, condusă fiind de Sf. Duh, să-și organizeze activitatea sa în lume. În afară de aceasta, El a investit Biserica cu puteri depline, în acțiunea de propovăduire, de slujire, de legiferare și de bună chivernisire a vieții religioase a credincioșilor (Matei 28, 18—20; Ioan 14, 26; 16, 13; 20, 21—23; I Cor. 6, 2; 12, 27). De aceste principii și dispoziții evanghelice s-au condus Sf. Apostoli, în organizarea primelor comunități creștine, interpretîndu-le și aplicîndu-le în viața credincioșilor (F. Ap. 2, 41; 14, 22—28; 15; 16, 4—15; 20, 23—28; I Tim. 3, 4; Tit. 2; I Tes. 4, 1—18) și punînd astfel temelia edificării Dreptului bisericesc, în virtutea autorității și puterii cu care au fost investii.

Așadar, izvorul direct și cel mai însemnat al Dreptului bisericesc îl constituie factorul divin, adică învățătura Mîntuitorului și autoritatea încredințată de El Bisericii.

În consecință alături de respectarea legilor țării, care, după cum vedem, urmăresc tot mai binele întregului popor, respectarea legilor bisericesti este pentru preoți și credincioși una dintre datorii esențiale, pentru ca Biserica ai cărei fii sîntem să-și poată împlini rostul pe care îl are, adică zidirea noastră religioasă-morală, mîntuirea.

Pr. M. Colotelo